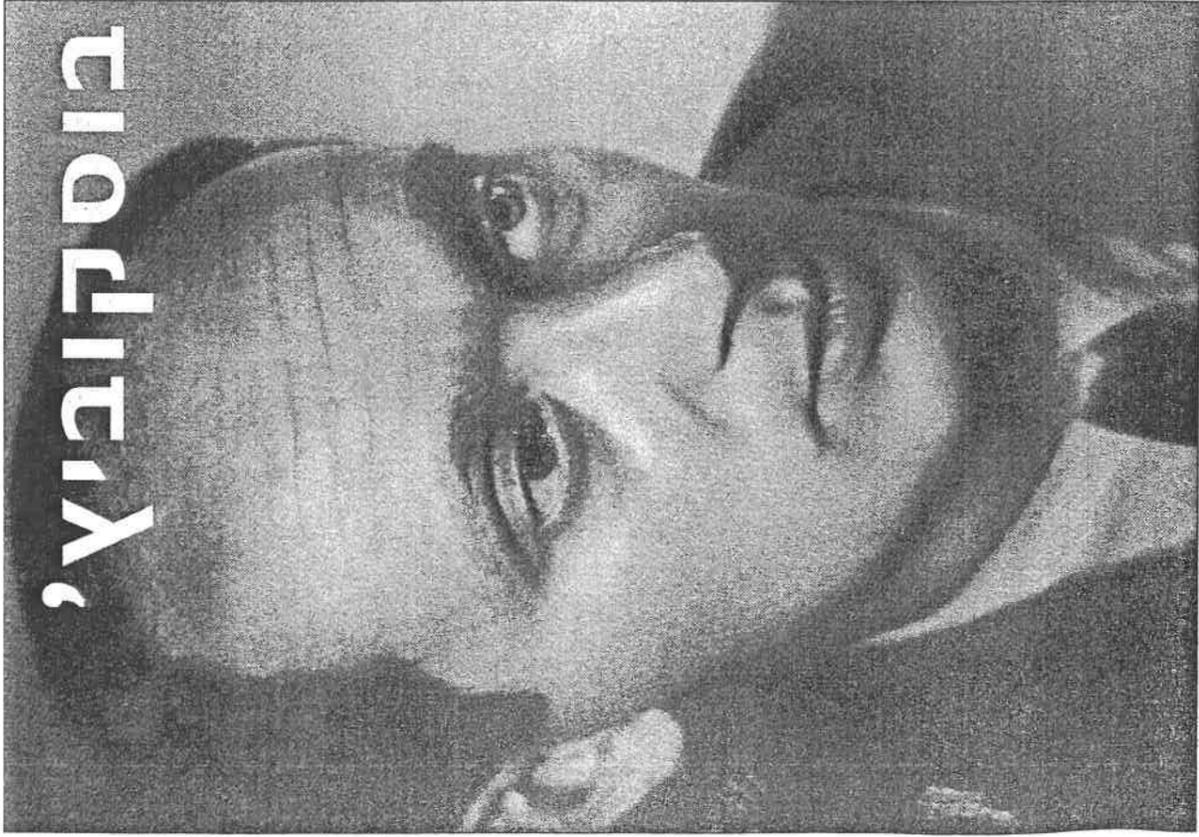

בוסקוביץ', אלכסנדר אוריה

אלכסנדר אוריה בוסקוביץ' האלקטרוני 3

ליד הפסנתר, בזמן ההאפלה, אפוף עשן, מלמד לשיר ברגש את "דודו". יחזקאל בראון על א.א. בוסקוביץ'

עד שעברו לדירתם בקומת הקרקע שכרחב האלקטרוני התגוררו אוריה ובוסקוביץ בבית שכן, ברחוב יוסף אליו הסמוך. שם הייתה הייתה קטנה, ובוסקוביץ נאלץ לעבוד בחדר הכביסה שעל הגג, חדרון לחט בקיץ וקפוא בחורף, וללא פנסתר. שם חיבר כמה מיצירותיו הגדולות ובתן הקונצ'רטו לאובד הקונצ'רטו לכינור (1942). בשנת 1954 עקר בני הזוג לניו יורק, המרווחת יותר, ובאותו עשור גם נולדו ילדיהם דוד ושרית. כאן חיבר בוסקוביץ, בין היתר, את גרסה נוספת ל"סוויטה שמית" וכן את הקנטטה "בת ישראל" והקונצ'רטו רדו קאמרדו.

המלחין יחזקאל בראון הכיר את בוסקוביץ במקרה, בתחילת דרכו המוסיקלית, ומאז שב וניגש בו בנקודות חשובות בחייו:

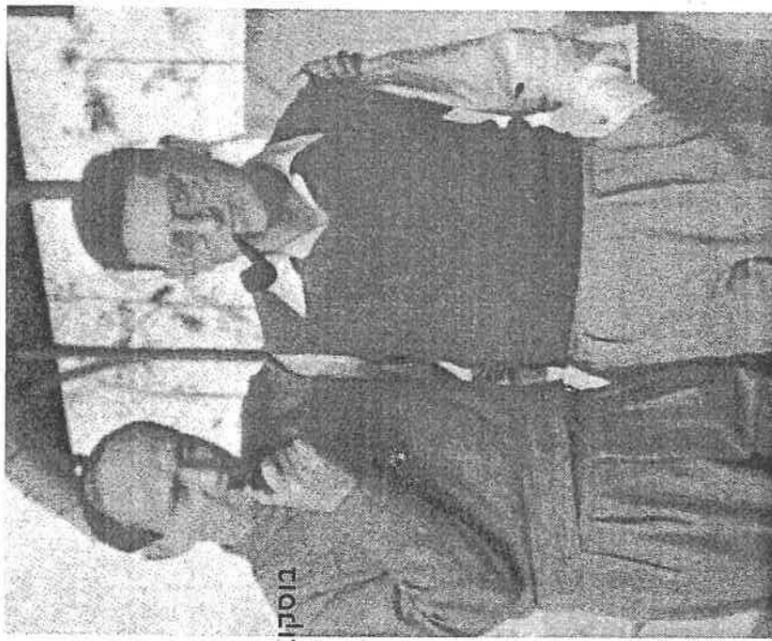
"כשפגשתי את בוסקוביץ, בסוף 1947, הייתי קיבוצניק, והואיל וניצחתי בקיבוץ על מקהלה וצלחתי להוציא מוג'יבד סכום קטן שיאפשר לי להשתתף בקורס לניצוח מקהלות. מרבית השיעורים התפרסתי, אבל היה שיעור דמוני שבו הצנתי - וגמשכתי אליו. המורה, איש איריב ונוטה להקשיב אבל תמור סבר, היה מעניין. זה היה בוסקוביץ. העיתי לבקש שילמד אותי שיעורים פרטיים והוא הסכים, בשכר של המישה גרוש.

"עד תיגדילי הדמונית שהטיל עלי בוסקוביץ לא כתבתי מוסיקה בחיי. להיות קומפוזיטור נראה עני או לי כמשוה ששייך לזמנים עתיקים, לארצות רחוקות. מארצות הברית בהם למי דרתי אצלו בחדר העבודה בעליית הגג אני זוכר אותו כמורה מופלא ונילהב, מעורר השראה ואדם חם ולבני. הוא לימד תמיד משהו שהיה אקטואלי לגבני, שעניין והעסיק אותו באותו רגע; והוא גם היה מעשן המון, ונתג לומר: מי שלא מעשן הוא לא קומפוזיטור". למשה בסלון הוא נוהג לשבת על כורסה כבדה ליד הפסנתר, והיה מנער את אפר הסיגריות לתוך קעקע בעור המיסעי שלו.

"בזמנך הייכרות כינינו נוסף מימד של ידירות, ואחד כך הוא הפיע בתחנות החשובות ברכי: הורדת לו העזתי להלחין לראשונה, הוא שפרץ למעני את הדרך כשהביא לשידור יצירי רה שלי ברדיו, והוא שעוד לי להכנס בשער האקדמיה כשקיבל אותי היישר לשנה השנייה. השיעורים שלו שם היו מרתקים ודבי השראה, דאיתי בו גורו מוסיקלי כי הוא הוגה דיי עות יותר מאשר מורה שיטתי.

"באותה עת בוסקוביץ פיתח את האידאולוגיה שלו על מנות המוסיקה הישראלית, ואני ניבדקתי בה, ומצוי שני המוסיקה שלי הלכה ונשמעת לאוזני פחות ופחות ישראלית וים תיכר. גת. הקטן כינינו לא נמשך, אולי כי בגלל המהפך שחל בו, אחד מני רבים, שבעשירי הוא אצב. את האידאולוגיה שלו ונתפס למוסיקה הסריאלית. אני דאיתי עצמי כממשיך דרכם של ברטוק וסטרווינסקי, והוא, על אף שהעריך אותם מאוד, התחיל להקטין אותם בהם מופת.

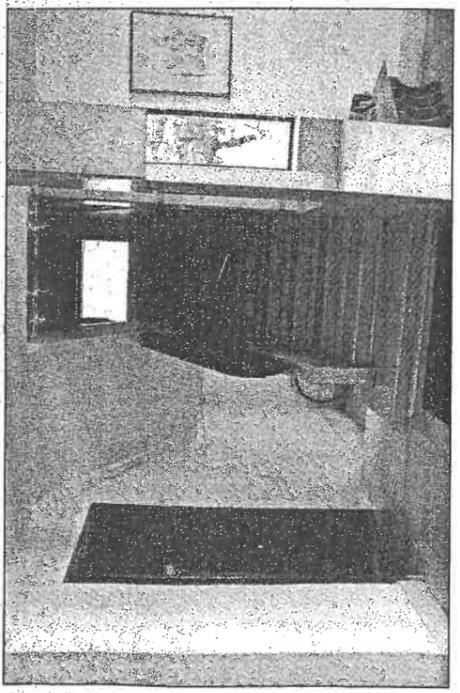
"מה שאפייני את בוסקוביץ היא היכולת שלו להוות כל דבר בצורה אינטנסיבית: את המוסיקה היהודית-אירופית ככולהו, את המוסיקה הצרפתית, את חלם המורה; וכל סגנון כזה הביא עימו ותלבוטיות - זאת בגלל הדישיות המוחית של בוסקוביץ, עד כדי כאב, מעצמו ומאחרים."

בוסקוביץ' (משמאל) יחד עם ילדיו מרדכי סחור

בוסקוביץ שילם מחיר לא קל על רצונו לפתוח דף חדש ולוותר על אהבות נושנות

כבר בשנות הארבעים ותחילת שנות החמישים היה בוסקוביץ המנחה הגדול של רעיון ה"מוסיקה הים תיכונית"; והיום תיכונית לדעתו, אותה עברית חדשה, שורשית, אותנטית, אותה התמוגגת עם ה"אני האומי" הנייני ועם הנף והאקלים של המורה, נקנתה אצלו בייסורים. הכיזוגיפיה של בוסקוביץ היא תמצית - אולי תמצית חריפה יותר מזו של כמה מעמיתיו - של חלומות לאומיים גדולים ומשברים אישיים גדלים לא פחות. כשהיה בן קצת יותר משלושים התניע מורמוניה לחל-אביב (כ-1938), אהב אופרה, אהב את המוסיקה הענוגה של ראול וכלל את האמנות הצרפתית, ואהב גם את הניגונים היהודיים של מורה אירופה. אבל בארץ ישראל, כך הרגיש וכך הטיף, יש לפתוח דף חדש - ואולי לותר על האהבות הישנות. היה לכך מחיר לא קל. בשנות הארבעים, אודי הבשלה קצרה, נכתבו ונוגנו שתי יצירות המפתח של בוסקוביץ.

האלקטרוני 3. כבר לא חדרון על הגג

אלכסנדר אוריה בוסקוביץ, 1907-1964

מתי? 11.9.98
המוסיקאים של תל אביב